

Verandering in Beeld

Het gebruik van Participatieve Video en de Most Significant Change methode ter evaluatie van interkerkelijk jongerenwerk in Wageningen

ResultsinHealth

ResultsinHealth (RiH) is een internationale adviesorganisatie met brede ervaring op het gebied van technisch advies/capaciteitsopbouw, onderzoek en het monitoren en evalueren van community en gezondheids-interventies. Daarnaast organiseert en faciliteert RiH regelmatig nationale en internationale trainingen in participatieve Monitoring & Evaluatie (M&E) methoden. RiH is gespecialiseerd in kwalitatief en participerend onderzoek met een focus op innovatieve 'storytelling' technieken en visuele methoden, zoals de Most Significant Change techniek, PhotoVoice en Participatieve Video (PV).

Tessa Steenbergen

Tessa is visueel antropoloog en filmmaker; ze is gespecialiseerd in het verzamelen en vastleggen van persoonlijke verhalen. Door middel van haar camera geeft ze mensen een stem en deelt ze verhalen die sociale verandering teweeg kunnen brengen. Naast filmmaker is Tessa een ervaren trainer en faciliteert ze Participatieve Video (PV) workshops. Tijdens dit soort trainingen leert ze deelnemers op een toegankelijke manier hun eigen verhaal te vertellen met behulp van video. Tessa ondersteunt organisaties over de hele wereld in het toepassen van PV in hun organisaties, met name als tool voor het monitoren en evalueren van projectactiviteiten.

Het filmen van persoonlijke verandering

In de zomer van 2017, zijn wij met een groep enthousiaste jongeren aan de slag gegaan om hun persoonlijke verhalen te verzamelen en te filmen. De verhalen waren gericht op de veranderingen die de jongeren in hun leven hebben ervaren nadat zij zich aansloten bij **Youchooze**, een interkerkelijke tienerclub in Wageningen.

Youchooze' visie is "jongeren een plek te bieden waar zij elkaar en God kunnen ontmoeten en zo kunnen bouwen aan hun relatie met God en elkaar". De club wil jongeren een veilige omgeving bieden om vragen te stellen over leven en geloven. Jongens en meiden vanaf 14 jaar komen om de twee weken bijeen om gezamenlijk te eten, zingen, na te denken en praten over (religieuze) onderwerpen die de jongeren bezighouden.

De activiteit vond plaats met behulp van een combinatie van twee kwalitatieve onderzoekstechnieken: **Participatieve Video (PV)** en de **Most Significant Change (MSC) techniek**. *PV* gaat uit van het 'experiential learning' principe: het leren door te doen. Het is een praktische manier om deelnemers actief te betrekken bij hun eigen leerproces. De deelnemers gebruiken video om verhalen, ideeën en/of onderwerpen die hen en hun omgeving aangaan vast te leggen. De *MSC-techniek* is een verhalende ('storytelling') methode die draait om de vraag wat de *meest betekenisvolle verandering* in iemands leven is geweest na de start van een bepaalde interventie/activiteit.

Wanneer deze twee technieken samen worden ingezet, kunnen de persoonlijke verhalen achter (ontwikkelings-) activiteiten en projecten op een toegankelijke manier worden vastgelegd. De methode biedt de deelnemers de ruimte om hun ervaringen te delen, gezamenlijk te reflecteren en op een speelse manier nieuwe vaardigheden te leren, hun stem te vinden en te laten horen. *PV MSC* is een methode die mensen met elkaar kan verbinden, gesprekken op gang kan brengen en – door de verhalen en films te delen met de buitenwereld – draagvlak kan creëren met betrekking tot bepaalde onderwerpen.

Naast de voordelen voor de deelnemers, biedt *PV MSC* ook organisaties een prachtige kans om te groeien, door middel van reflectie op en het aanpassen van programma's in overeenstemming met de ervaringen en behoeften van hun doelgroep. Het is een methode die meerdere doelen dient: het kan worden ingezet als programma-interventie, een manier om projecten/activiteiten te monitoren en/of te evalueren, en kan een waardevolle rol spelen in advocacy (belangenbehartiging of promotie).

Van woord naar beeld

“Wat is de meest betekenisvolle verandering in jouw leven sinds je naar Youchooze gaat?” Met deze vraag als leidraad, doorliepen de jongeren verschillende stappen:

- Verzamelen & Selecteren** In twee groepen, met elk een professionele facilitator, kreeg iedere deelnemer de kans om zijn of haar antwoord op de centrale vraag te geven. Ze werden tijdens het vertellen van hun verhaal ondersteund door de facilitator en mede-deelnemers (door middel van [door]vragen) om uit de verschillende veranderingen in hun leven de méést betekenisvolle te kiezen. Vervolgens werden de verzamelde verhalen per groep besproken met als doel het verhaal te selecteren dat voor de jongeren de meest betekenisvolle verandering weergaf. Hiervoor werden binnen elke groep selectiecriteria opgesteld, die hielpen de verhalen te categoriseren en rangschikken en zo als groep een weloverwogen keuze te maken.
- Oefenen** Na het selecteren van de twee meest betekenisvolle verhalen, werd het tijd om deze verhalen om te zetten in beeld. Geen van de deelnemers had ervaring met het gebruik van een videocamera. Door middel van verschillende speelse PV-oefeningen maakten de jongeren kennis met de camera, het filmen en zichzelf op beeld terugzien. Zo leerden ze op een laagdrempelige manier nieuwe vaardigheden om zelf een film te kunnen maken.
- Storyboard** Met een beter inzicht in de mogelijkheden van de camera gingen de groepen aan de slag met het maken van een *storyboard* voor het filmen van hun verhaal. Het storyboard vormde een visuele representatie van het verhaal. De verschillende scènes werden getekend waarmee volgorde van de film duidelijker vorm kreeg. Het storyboard bood een creatieve, actieve manier om als groep na te denken over hoe ze hun verhaal wilden visualiseren.
- Filmen** Met het storyboard als uitgangspunt, konden de groepen starten met het filmen van hun scènes. De ‘eigenaren’ van de verhalen kozen er in beide groepen voor hun verhaal zelf in beeld te vertellen. Voor ieder lid van de ‘crew’ was er een taak tijdens het filmen: als acteur in beeld, als cameraman/vrouw, geluidspersoon of als support voor degene voor de camera (door middel van cue-cards). Op die manier was de hele groep betrokken en werd er gezamenlijk iets gecreëerd.
- Editen** Tijdens het editen vergeleek elke groep de gefilmde scènes met het storyboard en bespraken en selecteerden de belangrijkste shots. In deze stap vielen puzzelstukjes op hun plek: de deelnemers kregen inzicht in de mogelijkheden om van de aparte scènes een goedlopend verhaal te maken. Het werd nog meer hún product doordat ze direct meewerkten aan het eindresultaat. Ook ontstond er bewustwording onder de jongeren: laten alle losse stukken gezamenlijk het verhaal zien dat we willen vertellen? De gekozen shots werden, met hulp van een professional, bewerkt en gecombineerd tot één geheel.
- Filmvertoning & 2e Selectie** Ter afsluiting van de PV MSC activiteit werd een filmvertoning georganiseerd, om breder draagvlak te creëren voor de activiteiten van Youchooze en de verhalen en ervaringen van de jongeren. Betrokkenen – deelnemers, ouders, Youchooze jongeren en teamleden en vertegenwoordigers van de kerken – werden uitgenodigd voor een open avond van Youchooze. Alvorens de films te laten zien werd verteld hoe de films tot stand zijn gekomen en deelden een aantal jongeren hun verhaal en ervaringen. Na de screening werd het publiek gevraagd een keuze te maken uit de twee films: welk verhaal was voor hen, qua inhoud, het meest betekenisvol? Door deze selectie in groepen te bespreken en te reflecteren op persoonlijke keuzes, werden de genodigden direct bij de activiteit betrokken en ontstond er een dialoog tussen de jeugd en de volwassenen.

Gedeelde veranderingen

Tijdens het verzamelen en selecteren van verhalen kwamen verschillende overkoepelende thema's naar voren met betrekking tot de veranderingen die de jongeren hebben ervaren nadat zij zich aansloten bij Youchooze. Allereerst de ontwikkeling van de eigen persoonlijkheid/karakter: "Ik ben vrijmoediger, ik ga in gesprek met mensen en durf te delen wat op mijn hart ligt". Ten tweede een ontwikkeling van het geloof en de band met God: "Ik ben zekerder en heb een sterkere relatie met God". Het derde thema was de veilige omgeving van Youchooze: "Er heerst veiligheid [...] Je mag er zijn met je twijfel".

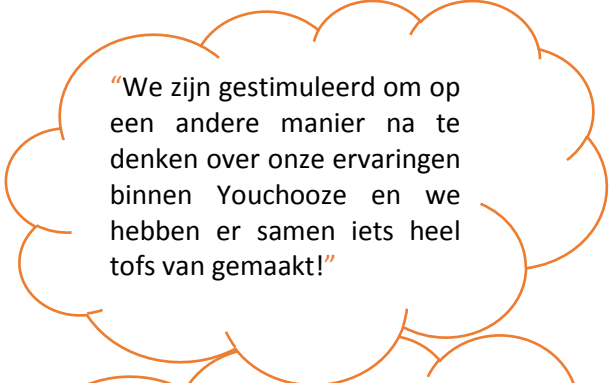
De twee verhalen die uiteindelijk door de groepen zijn geselecteerd om te worden gefilmd representeerden al deze thema's, met als *meest betekenisvolle verandering* in verhaal (1) "mijn geloof is meer gaan leven" en in verhaal (2) "ik heb meer zelfvertrouwen om mezelf te kunnen zijn".

Tijdens de filmavond bleek dat zowel de volwassenen, als de jongeren zich konden verplaatsen in beide verhalen, die door hen geïnterpreteerd werden als veranderingen van twijfel naar zekerheid en jezelf kunnen en mogen zijn. Voor veel ouders vormde de avond een moment van reflectie: ze herkenden de twijfels. "Je bent [bij Youchooze] welkom als twijfelaar. Zo mooi dat daar ruimte voor is en ze zichzelf kunnen zijn". Ook de mogelijkheid om bij Youchooze open met elkaar in gesprek te kunnen gaan, werd door veel van de aanwezigen gezien als een zeer betekenisvol aspect van de club. Voor de jeugd die niet had deelgenomen aan het filmen van de verhalen, vormde de avond een gelegenheid om bewust terug te kijken op hun tijd bij Youchooze en wat deze teweeg heeft gebracht: "Door zo'n avond ga je toch nadenken wat je hebt geleerd en door gesprekken te hebben met anderen kijk je toch weer heel anders tegen bepaalde punten aan".

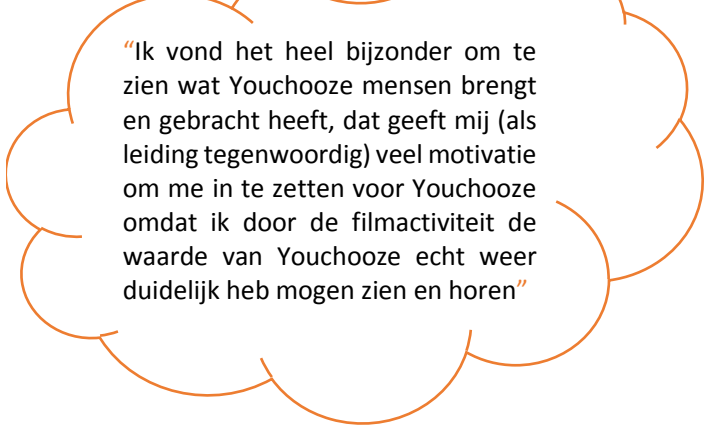
De impact van een veilige omgeving

Het verzamelen en evalueren van de verhalen en ervaringen van jongeren binnen de context van Youchooze heeft de impact van de club en haar activiteiten verder uitgekristalliseerd. Youchooze biedt inderdaad die veilige omgeving waarin jongeren de ruimte krijgen zichzelf te zijn, zich persoonlijk te ontwikkelen door de open interactie met anderen, in aanraking te komen met andere meningen/achtergronden en het duwtje in de rug krijgen om zich uit te spreken en kritische vragen te stellen.

Naast het leren van nieuwe vaardigheden en het gezamenlijke toewerken naar een volledig gefilmd verhaal, bood de PV MSC activiteit een speelse, interactieve mogelijkheid voor de jongeren om met elkaar in gesprek te gaan en van hun eigen en elkaars ervaringen te leren. Door te reflecteren op hun tijd bij Youchooze hebben de jongeren meer inzicht gekregen in de veranderingen die hebben plaats gevonden in hun leven, de rol die Youchooze en haar leden in die veranderingen hebben gespeeld en de persoonlijke ontwikkeling die ze hebben doorgemaakt, in karakter en geloof.

"We zijn gestimuleerd om op een andere manier na te denken over onze ervaringen binnen Youchooze en we hebben er samen iets heel tofs van gemaakt!"

"Ik vond het heel bijzonder om te zien wat Youchooze mensen brengt en gebracht heeft, dat geeft mij (als leiding tegenwoordig) veel motivatie om me in te zetten voor Youchooze omdat ik door de filmactiviteit de waarde van Youchooze echt weer duidelijk heb mogen zien en horen"

Contact

Naast dit rapport zijn de resultaten van de PV MSC activiteit verwerkt in de *MSC-films* (gemaakt door de jongeren van Youchooze) en een *foto-strip* (gebaseerd op het PV MSC proces). Beide zijn op te vragen via ResultsinHealth en Tessa Steenbergen.

ResultsinHealth | +31 (0)71 760 1200 | veenstram@resultsinhealth.org [Marije Veenstra] | www.resultsinhealth.org
Tessa Steenbergen | +31 (0) 6 471 871 10 | info@tessasteenbergen.nl | www.tessasteenbergen.nl